

тощо. Студенти моделюють процес проектування, «програючи» конкретні ситуації із зазначенням всіх необхідних заходів і виконавців.

Таким чином, ділова гра розвиває у студентів здатність відбирати й оцінювати інформацію, яка служила б корисним керівництвом під час проектування, вчить спільній роботі учасників, що сприяє отриманню раціональних пропозицій в процесі проектування, дає досвід прийняття оптимальних рішень. Колективний метод проведення гри дає можливість обмінюватися думками, обумовлює розгляд і узгодження різних пропозицій студентів. На заключному етапі ділової гри кожен студент оцінює себе за шкалою обраних якостей та порівнює із середньою в групі або із сумою балів для «оптимального» фахівця.

УДК 378.147-022.215

С.М. Шинкар, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Михайлова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ДУАЛЬНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ: АДАПТАЦІЯ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ДО УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ

Сучасний етап державотворення в Україні характеризується недосконалістю механізмів взаємодії вищої освіти й ринку праці, ефективною підготовки майбутніх професіоналів і їх подальшого працевлаштування. Спроби вирішити проблеми підготовки студентської молоді до вступу в професійне життя й адаптації до новітніх умов праці не позбавлені своєї актуальності як у вітчизняній, так і в зарубіжній теорії та практиці.

Термін «дуальна система» як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання, що поєднує теоретичне навчання в закладі освіти з паралельним здобуттям практичних умінь і навичок на підприємстві, використовувався в педагогічній термінології Федеративної Республіки Німеччини із середини 60-х років минулого століття.

Дуальна система навчання, за своїм змістом, означає паралельне навчання у закладі вищої освіти та на виробництві. За основу цієї системи покладено принцип взаємного зв'язку теорії з практикою, що дозволяє здобувачам вищої освіти не лише знайомитися з виробництвом, але й засвоювати прийоми та навички роботи на

робочих місцях підприємств промисловості, торгівлі та ресторанного господарства. Висока життєздатність цієї системи пояснюється тим, що вона відповідає інтересам всіх учасників цього процесу: держави, навчального закладу, підприємств чи організацій та здобувачів. Для підприємств це можливість підготовки робочих кадрів, безпосередньо, під своє виробництво, виробничі технології та обладнання, максимальна відповідність корпоративним інтересам, економія часу та коштів на пошук та підбір робітників, їх перенавчання та адаптації до умов конкретного підприємства. До того ж у підприємства з'являється можливість перспективного планування заміни робочих ресурсів та відбору кращих учнів, оскільки за час навчання можна виявити їх сильні та слабкі сторони. Добре навчені молоді робочі кадри швидко пристосовуються до робочого ритму виробництва, витрачаючи мінімально часу для адаптації, що позитивно відображається на іміджі підприємства та закладу вищої освіти. ЗВО забезпечує здобувачів освіти теоретичними знаннями, сприяє набуттю навичок та вмінь з послідовним працевлаштуванням. Студенти за дуальною системою рано набувають добрі знання й навички та прийоми майбутньої діяльності, самостійність і адаптацію до дорослого життя, у них з'являється впевненість у завтрашньому дні.

Досвід використання дуальної системи навчання має такі переваги порівняно з традиційною:

- дуальна система підготовки висококваліфікованих бакалаврів та магістрів усуває основний недолік традиційних форм та методів навчання – розрив між теорією та практикою;

- в механізмі дуальної системи підготовки закладено вплив на особистість спеціаліста, створення нової психології майбутнього фахівця;

- навчання майбутніх фахівців за дуальною системою створює високу мотивацію отримання знань та набування професійних навичок тому, що якість їх знань прямо пов'язана з виконанням службових обов'язків;

- зацікавленість керівників відповідних установ, організацій, підприємств у практичному навчанні свого майбутнього спеціаліста;

- заклад вищої освіти працює у тісному контакті з підприємством-замовником кадрів та урахує його вимоги до майбутніх спеціалістів, а також залучає його працівників до розробки навчальних планів і програм з відповідних спеціальностей;

- дуальна система навчання може широко використовуватись у вищій освіті України;

- дуальна система навчання дозволяє скоротити витрати системи вищої освіти країни на закупівлю та утримання дорогого

обладнання. Окрім того, в умовах господарювання швидше оновлюються виробничі технології і використовується найновіше устаткування, в тому числі при навчанні здобувачів вищої освіти;

– позитивним моментом можна відзначити вплив на студентів працівників підприємств з великим досвідом роботи і психології господарюючого середовища на формування та становлення майбутнього фахівця, його орієнтацію на конкретне підприємство.

Отже, дуальна система навчання може сприяти успішному працевлаштуванню випускників ЗВО та відкриває широкі можливості для адаптації до майбутньої діяльності. Практична реалізація дуальної системи навчання в ряді ЗВО України дозволила забезпечити своїм випускникам високу конкурентоспроможність, а підприємствам, організаціям, установам одержати компетентних спеціалістів.

УДК 378.014.15-021.3

Т.В. Щербакова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Ю.М. Хацкевич, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

С. Дамянова, PhD, проф. (*Університет Русе, Філіал Разград, Разград, Болгарія*)

ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Фундаментальне зближення і поступова інтеграція України в ЄС передбачає також поглиблення співпраці з європейськими країнами у сфері освіти і науки, що передбачає в подальшому входження до європейського простору вищої освіти.

Процес сумісності систем вищої освіти країн Європи розпочався в середині 70-х років минулого століття з прийняттям в ЄС Резолюції про програму співпраці у сфері освіти. Основна мета цього процесу – побудова європейської зони вищої освіти як ключового напрямку розвитку мобільності громадян. Важливим аспектом є також формування і зміцнення інтелектуального, науково-технічного, культурного і соціального потенціалу Європи. Усе це спрямовано на підвищення престижності європейської вищої школи. Концепція передбачає підвищення центральної ролі університетів у розвитку європейського культурного простору, коли університети розглядаються як носії європейської свідомості. Основними принципами формування загальноєвропейського освітнього простору є